

τους δὲν πολυφροντίζω), πῶς τὰ ὀνόματα τούτα εἶναι χαρακτηριστικὰ καὶ δηλωτικὰ πλήθους ἄλλων πίτω ἀπὸ κεῖνα, καὶ πῶς Ψυχάρης θὰ πῇ λεγεών. Καὶ ὑπάρχει, κοντὰ στὰ ὀνόματα τούτα, κάποιος ἄλλος κύκλος, πρὸ στερεὰ πατώντας, καὶ σιμότερα στὰ νιάτα, κάτι πού λάμπει πρὸ πολὺ ἀπὸ τοῦ μελ-
λούμενου τὸ μακρυσμένο ἀχτιδοβόλημα ἢ ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ τωρινοῦ. Ἐκεῖνοι πού ἔρχονται ὕστερ' ἀπὸ μᾶς, οἱ αὐριανοί, τὰ παιδιὰ μας. Ὡς πρὸς τὸ μετα-
χείρισμα τῆς γλώσσας, ψυχαρικώτερη, βίβλια, κι ἀπὸ μᾶς. Αὐτὸς εἶναι ὁ νόμος τοῦ ξετυλιμοῦ· ἐτσι φανερώνεται ἡ προκοπὴ. Ὁ γιός μου, ὁ ποιητὴς, εἶναι στῆς γλώσσας του τὴ γραμματικὴ πολὺ προ-
σεχτικώτερος ἀπὸ μὲ' ὄχι μόνο στοὺς στίχους του, παρὰ καὶ στὰ πεζὰ του, δηλαδὴ στὰ γράμματα πού μοῦ στέλνει, καὶ πού φυσικώτερο θὰ εἶχανε νὰ σκα-
ρώνονται πρὸ ἀφρόντιστα, καὶ κάπως σημάδεμένα ἀπὸ τὴν ἐπιρροή τοῦ σχολειοῦ, πού τοῦ στέκεται φρεσιν αἰόμα. Τίποτ' ἀπ' αὐτὰ· ζηλεύω τὴν τόλμη καὶ τὴν ἐνιστὴ τῆς γραφῆς του πρὸς ἐμένα τῆς ψυ-
χαρικώτατης. Ὁ ψυχαρισμὸς ἀρχίζει καὶ μπαίνει στὸ αἶμα τῶν παιδιῶν μας. Εὐτύχημα. Στὸ τε-
λευταῖο φυλλάδιον τοῦ καιοῦριου περιοδικοῦ «Σερ-
πικον» πού ἀρχισε νὰ βγαίνει στὴν Ἀλεξάνδρεια συντασμένο ἀπο νεοὺς ποιητὲς καὶ λογογράφους ἀξιο-
σπουδάστους διαβάζω τὰ ἐξῆς τυπωμένα χωρὶς ὄνομα, σὰ νὰ ἐρμηνεύουνε τὴ γνώμη ὁλόκληρης τῆς σύ-
ταξης τοῦ περιοδικοῦ τούτου· ἀναφέρονται στὴν Ψυχάρη· ἀφορμὴ τὰ «Ρόδα καὶ Μῆλα» του ὁ Εὐ-
τόμος του. «Ὅποιο θέμα κι ἂν καταπιανεται τὸ ξε-
τάζει ὁρθὰ κοφτὰ δίχως καμιά ὕστεροβουλία, σὲ μὴν εὐχαρίστη πεζογραφία γραμμένη μὲ τέχνη ἀλη-
θινή, καὶ μερικὰ κομμάτια τοῦ ὑστερινοῦ του τόμου εἶναι ἀριστουργήματα πεζοῦ λόγου.» Κ' εἰδῶ ἄς μοῦ δώσῃ τὴν ἀδεια ὁ ποιητὴς Ρήγας Γαλόφης νὰ βάλω καποία χαρακτηριστικὰ κομμάτια ἀπὸ τὸ λεξεντικό γραμμα πού μοῦ ἔστειλε τ.ς προκάλλες· δὲν μπορῶ νὰ τὸ στριμώξω εἰδῶ περὰ ὁλόκληρο, γιατί μιλεῖ γὰ μίνα μὲ λυρισμὸ πού μὲ κάνει νὰ ντρέπουμαι· μὰ ἡ γνώμη τοῦ ποιητῆ μὲ τὴ διπλὴ τὴ χάρη τοῦ χρυ-
σοσκαισμένου στίχου του, τὸ ἐρωτικὸ πᾶθος, καὶ τὸν κοινωνικὸ θυμὸ, σημαίνει καὶ πολὺ, γιατί δι-
νει μόνο φωνὴ στὴ σκέψιν πολλῶν ἀπὸ τὴ νέα γενεὰ χρυτῶν παιδιῶν μὲ νοῦ καὶ μὲ καρδιά πού δὲν τοὺς ἐγρυ· εὐκαιρία νὰ μιλήσουνε, μὰ γιατί μαζί καὶ προφητεὺς τὸ ζῶντομα ἐνὸς κόσμου μέσα σ' ἓνα κύ-
κλο πολὺ πρὸ πλατὺ, πού δὲν μποροῦμε νὰ ποῦμε

Μὰ ἡ Κούλα σὰ κἀνάστειν μὲ τὸ χαμπέρι. Ἔτσι
ἔ; Αὐτὰ τῇ; κάνει ἡ ἀρεντιά του τίς νυχτιές;
Γυρνάει στὶς καρεμάσσες. Ἀπ' αὐτὴ γυρνεῖ μο-
ναχὰ νὰ μὴ σηκώσῃ μᾶτι σ' ἄλλον ἄνθρωπο. Σὰ

ΤΟ ΒΟΥΤΟΣ

Δώδεκα χρόνια πήγαινε ο Γιάνος στο βούτος· μικρό πικίλι σαν εΐτανε, όλοι θαμάζανε τις βουτησιές του· βουτούσε, κ' έκανε τόσην όρα στα βάθια της θάλασσας, πουΐλεγε, για έσκαψε, για ψάρι τον κατάπιε· και ξάφνου, να ο Γιάνος γελαστός, ξεβουτούσε εξήντα όργιές πέρα και σπαρταρούσε στα γέλια με την τρομάρα σου. Και τώρα, που λεβέντης σωστός δώδεκα χρόνια πήγαινε στο βούτος, κάθε άνοιξη οι καπετανέοι κοιτάζανε ποιός να πρωτοπάρει το Γιάνο μαζί του, γιατί οι βουτησιές του εΐτανε για δυό νομάτους· βουτούσε κ' έφερνε άπάνω τα σφουγγάρια, όχι με το καλάθι, με το σακί. Γι' αυτό και παραπάνω μερδικό έπαιρνε, κι άνάμισα σ' όλα τα παληκάκια του νησιού ξεχώριζε, για πιο της φελιάς και πιο ζημιένος. Κάθε χρόνο σά γύριζε, το μερδικό του εΐτανε πιο μεγάλο άπ' όλων των συντρόφων του, και σ' έννια χρόνια τα κατάρφεν ο Γιάνος και μαζεψε λεφτά ως που να κάνει προικιά της μυνακρίθης αδερφής του, και να της δώσει καρβοκύρη. Δέκα μερες γλεντήσανε τους γάμους της αδερφής του Γιάνου, κι ο Γιάνος πιο καλύτερα κι άπ' το γαμπρό κι άπ' τη νύφη, καμάρωσε τις χαρές και τα ξεφαντώματα, που γενήκανε όλα άπό την αξιοσύνη του στο βούτος.

Μάννα δέν είχε· εΐτανε όρφανός άπό γονιούς, και σαν επάντρεψε την αδερφή του, άρχισε να μαζεύει λεφτά και για τον έκυτό του. Άγαπούσε κι αυτός μιαν όρφανή, την Άλεμνιώ, φτωχό μ' άπ' τα πιο καλά κι άπ' τα πιο νοικοκυρεμένα κορίτσια του νησιού. Τα δυό ύστερ'ά χρόνια έπειτα άπό την παντριά της αδερφής του πήγανε όλα εύνοικά, κι άπ' το βούτος ο Γιάνος πήρε καλό μερδικό, και κάτι μικρά χτηματάκια πουΐχε άγορασμένα, δώσανε καλό μαζεύλι, ως που εΐτανε καμωμένα τα προικιά της Καλής του, και πήγαινε για ύστερή χρονιά στο βούτος ο Γιάνος, να εύκονομήσει τα έξοδα του γάμου, για να μη ξεδευτούνε τα έτοιμα, και έπειτα σαν παντρεβόντανε, θά καθόντανε πιά στο νησί ν' απόζήσει άπ' τα χτηματάκια του, και πρώτα ο Θεός, αν πήγαινε και καμιά χρονιά στο βούτος θά πήγαινε συντροφιά με καπετάνιο κι όχι σκέτος βουτηχτής. "Όχι πώς τον έμελε εκείνονε το βούτος

άκόμα πώς ήρθε, μ'ά που όλοένα έρχεται. ΆΜε συγκίνηση διάβασα—γράφει ο Ρήγας Γκόλφης—το άρθρο σας — «Δυό Λόγια» Α—στο σημερινό «Νουμά». "Όχι γιατί ο Ψυχάρης στάθηκε σαν κατηγορούμενος, μήτε γιατί γράφτηκε τίποτε καινούριο και ύσσιαστικό άπό μέρος τ'ω δημοσιογράφω μας. Μ'ά ίσα ίσα έπειδή ξεναμνηθήκανε τα ίδια, έπρεπε πάλι να βροντοφωνηχτή η άλήθεια για τό Μεγάλο συγγραφέα κ' έπιστήμονα. Η πολερική του έπιπόλου τύπου μας έτσι που γίνεται τώρα τελευταία, καθώς και πάντα, πολερική δέν είναι. Είναι του ταπεινού φτόνου και της κοντοφθαλμιάς· τό περπάτημα... Ο Ψυχάρης, σίγουρο βέβαια· πώς μια μέρα θά λατρευτή στον τόπο μας όπως του άξίζει και του πρέπει. Αύτ' όμως δέν έμποδίζει να είναι άντζιο και της έπιστήμης και της άλήθειας και της ψυχής και της πίστης, η σημερινή βουδαμάρα που άκλουθαί ύστερα άπό κάθε χτύπημα—δυνατό η κούφια, άδιάφορο—άπό μέρος εκείνωνε ίσα ίσα που ο Ψυχάρης φώτισε κι όδήγησε προς τό δρόμο των άληθινών. Τι θά εΐτανε σήμερα η φιλολογία μας, η ποίηση και η πρόξα, η Τέχνη γενικά του λόγου στην Έλλάδα, ά δέν ύπήρχε ο Ψυχάρης; "Όποιος τό συλλογιστή καλοσυνείδητα θά τρομάξει. Στον τόπο μας που τότε τρώει και τότε θλίβει γύρω κάθε ψευτιά για τό φάνταγμα, για τό άρπαγμα, για τό ρουσφέτι, για τη νοικοκυρεσύνη της τσέπης και του μυαλού είστε σεις...για τα δίκια της πλατειάς 'Ιδέας» κτλ. κτλ. Και πώς να μην άναγκαλλιάση η ψυχή μου σαν ξανόλω άνάμσο' άπό τον όχλο της σημερινής γυνάικας, που κάτω άπό τα κυκλίστικα τα νάζια της κι άπό τα φανταχτερά της τα στολίδια σκορπίζει γύρω της, αιώνια Παντώρα, μέσ' άπό τό πιθάρι της, όλες τις σκλαδιές, όλες τις συκοφαντίες, κι όλες τις τυραννίες, σαν ξανόλω μια παθούλα, καθώς μαθαίνω, σαν την άγνωριστή μου τη Μυριέλλα να γράφη τη γλώσσα μας έτσι όρθα κ' έτσι φλογερά καθώς δείχνει και τό γράμμα προς εκείνη του Ψυχάρη τό χαιρετιστικό; Και πώς να μην περηφανεύομαι για την πρόοδο της 'Ιδέας, όταν έξαφνα προβάλλει, πάντα νέος μέσα στους πιο νέους, ένας πλούσιος δημιουργός τεχνίτης ο πρώτος μεγάλος Έλληνας μουσικός του καιρού που σιμώνει, ο Μανώλης Καλομοίρης, σφιγτανταμώνοντας τα δυό μεγάλα ιδανικά, τό γλωσσικό και τό καλλιτεχνικό, σε άχώριστο ταίριασμα, με τόνομα του Ψυχάρη στο άρμονικό τό στόμα του;

Θελη τώρα άς έρθη να της π'ά κανένα λόγο. Μ'ά που νικήθ, που νάβη άπ' το μπουτρούμι. Ποιός ξέρει ως πότε θά καθήση μετά!

«Θά μ'όυνε φυλακή πολύ!» ρώτησε τη Μαριώ. «Πολύ λέει! θάν τς πάν στ' Άνάπλι, μην περάσ'νε κιόλ' άπ' το στρατοδικείο», εΐπε η στερνή για να τρομάξει περισσότερο την αδερφή της.

Κ' η Κούλα άλήθεια τρώμαζε για μια στιγμή. Τό κάστρο τ' Άναπλιού, τό στρατοδικείο, ταχε άκούσει σαν κάτι φοβερά και τρομερά. Μια λύπη πέρασε μέ; την ψυχή της, σά συλλογίστηκε πώς ο κακομοίρης Μάνθος της θά πάθη και θά ράνη, πώς είναι μάλιστα στη φυλακή. "Όσο και νάναι προχτές τό βράδυ καθονταν στα γόνατά του στην άκροποταμιά.

«Οί παλιομπεκουλίτσες εκεί ήθραν να κάμ'νε τον παλικαρά στις βιολιτζίδες τ' γυφτο Τσάφου τόπρησαν τό μέτσο· τότ'πασαν τ' κακομοίρ' και τό βιολί», μουρμύρισε η Μαριώ άγαναχτισμένη κι άνέθηκε τη σκάλα.

Η Κούλα άκούμπησε στον τοίχο σκεπτική. Δέν ξερε αν έπρεπε να λυπηθ ή να χαρή. Ο Μάνθος ακ'άρελος πέρναγε στο νού της μια σαν ένοχος και για σά θύμα. Γιατί θύμα; Δέν τόξερε. Ηθελε να

Ο κ. Ξενόπουλος άνάμισε στα έργα που καταγίνεται να συνθήση· μ'ά σημειώνει και μια α' ιστορία της νέας ελληνικής λογοτεχνίας», νομίζω. Συγγραφίας, σαν τίν κ. Ξενόπουλο, όμοια προικισμένος με τα δώρα της κριτικής και της δημιουργικής φαντασίας, είναι, βέβαια, προορισμένος, καλήτερ' άπό κάθε άλλος, για τη δουλειά του ιστοριογράφου. Φτάνει να μην ξεχνά πώς ο τεχνίτης ιστορικός, πιο πολύ άπό τον έπικό ποιητή, πρέπει να προσπαθή σοβαρά να χρησιμοποιή το έγώ του στο γαλήνιο άντικειμενικό ξεσκαλισμα και ξεδιάλεμα των όποιωνε ζητημάτων άπάνου στα θετικά και στα πραματικά, και όχι, φορώντας, δέν ξέρω ποιας δημοσιογραφικής ρητορικής παγοπέδιλα, να γλιστρή στα κρύσταλλα άπάνου των ιδεών, πολειστής παγοδρόμος, για δική του διασκέδαση και πιο πολύ δέν ξέρω τίνος όχλου γύρο του. Τό φωτεινό τό νού του φίλου μου κ. Ξενόπουλου τον κόβουνε χασμάτα σκοταδερά· κι άλλοίμονο αν μιλήση για τα κάθε λογής πρόσωπα και άντικείμενα της ιστορίας του με τον τρόπο που συνήθίζει να μιλά για κάποια καθέκαστα στο γλωσσικό μας άπάνου τό ζήτημα, και για τό έργο του Ψυχάρη που έντελέστερ' άπό κάθε άλλο χαρακτηρίζει τό ζωντανέμα της δημοτικής ιδέας, ο δημοτικιστής μολατχότα κ. Ξενόπουλος.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ 'ΝΑ ΧΕΙΜΩΝΙΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΠΑΤΟ

Πήγαίνα μόνος, έρημος, στού ποταμού την άκρη.
Κίτρινο μούσολο σέρονταν στα δέντρα τα ξερά,
Ψυχρό τάγεμ' φύσαγε άπ' της στεριάς τα μάκη
Και ζάρωνε τα κουρασμένα τα νερά.

Γύρω, τριγύρω απλώνονταν η νέκρα κ' η γαλήνη...
Μόνο έφτανε και έξοπαγε στην κρύα τη μοναξιά,
Μάταιο τό γέντι του λαού και της ζωής η δίνη
Και πλούσιο γέλιο γυναικός κ' δνός παιδιού κραδιά.

Πήγαίνα μόνος, έρημος έγώ κ' οι στοχασμοί μου,
Με τα ποδάρια σκουπιστά, σκυφή την κεφαλή,
Μονάχα μ' άκολούθαγε κ' έρχότανε μαζί μου
Ένα χαμένο, άήσυχο κι άναιμικό σκυλί...

Γενεύη, 1909

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ. ΠΑΛΑΜΑΣ

χαρή, μ'ά κ' ήθελε, κόντευε μάλιστα να κλάψη. Έτριψε τα μάτια της για να της έρθουν δάκρυα κ' έφερε κιόλα εκεί την άκρη της ποδιάς της για να τα σκουπίση. Και την ένωσε στα δάχτυλά της νοτισμένη δίχως να προσέξη και να ξέρη, αν βράνηκε άπό δάκρυα, η ήταν ακόμα όγρη άπ' το πλύσιμο πρω ήτερα.

Κακομοίρη Μάνθο, κακομοίρη Μάνθο! ο έκαλει ο στοχασμός της και στύλωνε τό μάτι κούφια στο μισοσκοτάδι.

«Κακομοίρη Μάνθο», σκ' νάναστ'έναξε κι ο γκιώνης άπ' τα δέντρα, σά να μωρμουρίζε και τάγεράκι του βραδιού· είχε βρέξει στα βουνά ψηλά τό δειλινό κ' έρχονταν κρυό· άπ' τις ραχές Ψιλό άνατρίχιασμα γαργάλιζε τό ραχοκόκαλο της Κούλας και οι ζόρκοι άστραγαλι κάτω άπ' τό νοτισμένο υεσοφόρι της μωμήγκισσαν.

«Πάνει καλοκαιρί», ήρθε χωρίς να τό θελήση στη θύμησή της ο στερμένος λόγος τάχαπητικού κι άφρισε έξαφνα άπ' όργη.

«Γιά τις χορεύτες και τις καφεαμάνισες περσεύουν! Άς νάστη τώρα φυλακή!»
Χαμόγελο άγριο άστράψε στην όψη της.

Μ'ά ο γκιώνης έσκουζε ξανά άπ' τα δέντρα, η

Μαριώ ιστορούσε παραπέρα στο πηγάδι σε μια γειτονισα, που είχε έρθη για νερό, τα νυχτερινά άθλα του Καρδάρη και του Σακαρέλου κ' η ψυχή της Κούλας μαλάκωσε, χωρίς να τό θελήση πάλι. Η μορφή του βαλτινέου λοχία πέρασε μπροστά της τώρα μαρτυρική, κατατρεγμένη. Τόν στοχάστηκε κλεισμένο στη φυλακή και τον φαντάστηκε να τον παγαίνουν σιδερόδετο στ' Άνάπλι. Η χαιρεκακία της αδερφής, που την έκανε να ξεχειλίση, της πέρασε τώρα μαχαίρι στη καρδιά. Ναβγαινε ο Μάνθος αυτή τη στιγμή μπροστά της, να τον ξαγνάντιζε και πάλι ελεύτερον άντίκει στο βελούχι κι άς πέρναγε ευπόλυτη όλον τό δρόμο της ζωής της.

«Μάνθο μου, Μάνθο μου, γλυκέ μου Μάνθο!» άκαστ'έναξε άπ' τα βήθη της καρδιάς της και γέμιζαν δάκρυα τα μάτια της.

Μ'ά εκεί που έπιασε πάλι την ποδιά να τα σκουπίση, έξαφνα στο δρόμο άκούστηκε τό ίδιο γέλιο που την έκαμε πριν τό γιόμα να πεταχτή άπ' τον κχανπέ άπάνω στην όντα.

Κ' η Κούλα χύμησε προς την αύλόπορτα.

για πῶς φοβόντανε γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ ἐκείνου πὶο πολὺ φοβόντανε τὴ στεριά, ἢ θάλασσα τὸν γινώριζε καλύτερα ἀπ' τὰ φύκια καὶ τὰ πετράδια πού μερονυχτὶς ἀλαφροχαϊδεῖ στὰ βύθια τῆς τῆς πῶς γλυκὲς στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦ μαζί τῆς τῆς πέρασε κοιμούντανε κ' ἐτρωγε στὴν κουβέρτα τῆς καγγάδας, μιὰ πῆχη ἀπάνω ἀπὸ τὴ θάλασσα· ἀμα δὲν εἶχε δουλιὰ, ἐφτιανε μὲ τὸ φλόκο μιὰ φρεϊκάδα στὴν πλώρη νὰ μὴ τὸν καίει ὁ καυτὸς ἥλιος τῆς Βεγγάζας κ' ἐπαίρνε μιὰ φυλλάδα καὶ ιοντοδιαβαζε νὰ περνᾷ ἡ ὥρα καὶ καμιά φορὰ σὰν ἀπάνω στὴ δουλιὰ τοῦρχόντανε στὴν ἐνθύμηση ἡ Ἀλεμινιώ, γιὰ ἡ πατρίδα, οὔτε τὸ συλλογιόντανε πῶς θὰ βουτήσῃ. Μὲ τὴν ἐνθύμηση τῆς Ἀλεμινιώ καὶ τῆς πατρίδας ἐπαίρνε τὸ λιθάρι στὰ χεῖρες καὶ βουτούσε καὶ καθὼς τὸ λιθάρι τὸν ἔσerne στὰ βύθια, ἡ θάλασσα ὅλο καὶ πῶς τὸν ἐδρόσιζε καὶ τὸν ἀλαφροχαϊδεῖ, καὶ ὁ Γιάνος κατέβαινε στὰ λαγκάδια τῆς, στίς ἀπλωσιές, στὰ χωράφια τῆς πῶναι γεμάτα σφυγγάρια, κοράλια, μαργαριτάρια, κοχύλια, φύκια, θαλασσόδεντρα, γιούσουρο καὶ λογιῶς λογιῶς πετράδια ζωτικά, καὶ ξεχνούσαν ὁ Γιάνος πῶς εἶναι στὰ βύθια τῆς θάλασσας, καὶ συλλογιζόντανε τὴν Ἀλεμινιώ, τὴν πατρίδα, καὶ δὲς τοῦ καὶ μάζεβε μὲ τὸ σφυγγαρολόγο σφυγγάρια. Οἱ συντρόφοι τοῦ ἀπάνω τρομάζανε. Γιὰ ἔσκασε, γιὰ ψάρι τὸν κατάπιε, λέγανε, μὰ ἔαφνου νὰ ὁ Γιάνος γελαστός ξεβουτούσε μὲ τὸ καλάθι γεμάτο καὶ σπορταρούσε στὰ γέλια μὲ τὴν τρομάρα τοῦ. Γι' αὐτὸ δὲ πῶς δὲ θὰ πῆγαινε στὸ βούτος βουτηχτῆς γιὰ τὴν φοβὴν γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ, μὰ λογάριζε μιὰ καὶ θὰ παντρεφτεῖ, νὰ μὴ γίνεταί αἰτία νὰ καρδιοπιάνεταί καὶ νὰ λιγοψυχᾷ ἡ Καλὴ τοῦ μὲ τὴν ἀναλογία τοῦ. Γιὰ τὴν δὲ καὶ νὰ πείς, γυναίκα εἶναι καὶ πάντα σὰ νησιώτισσα, πῶς πολλὰ εἶδε καὶ πολλὰ ἔκουε, θὰ πηγαίνει ὁ νοῦς τῆς καὶ σ' ἀνάποδα καὶ θὰ στενοχωριέται. Τὴν ὑπεραγαπούσε καὶ ἤθελε σὰ θὰ τὴν πάρει νὰ τὴν προσέχει σ' ὅλα τῆς τὰ θαλήματα καὶ τῆς λαχτάρες μὴ στάξει καὶ μὴ βρεῖ, κ' εἶσι, σὰν πῶς λέγαμε, πῆγαινε γιὰ ὑπερτερὴ χρονιά στὸ βούτος ὁ Γιάνος νὰ οἰκονομήσῃ τὰ ἔξοδα τοῦ γάμου νὰ μὴ ξεδευτοῦνε τὰ ἔτοιμα. Εἶταν ἀγιασμένα τὰ νερά σὰν ἔφυγε καὶ ὅλοι θυμόντανε, καὶ πῶς πολὺ ἀπ' ὅλους ἡ καλὴ τοῦ, τί γλέντιζαν ἔκανε, τί τραγουδία εἶπε καὶ πόσο χαρούμενος εἶτανε πρὶν νὰ φύγει. Σὰν ἔφτασαν στὴ Βεγγάζα ἔστειλε γραφὴ καὶ ἔπειτα ἀπὸ δυὸ μῆνες καὶ ἄλλη ἔγραφε πῶς εἶτανε

καλὰ καὶ πῶς ἐκείνη τὴ χρονιά τὸ βούτος πῆγαινε πῶς καλύτερα ἀπ' ὅλες τῆς χρονιές. Νὰ τοιμαζόσαστε γιὰ τὴ χαρὰ, ἔγραφε, κ' ἔστειλε καὶ λεφτὰ νὰ πάρουνε ἕνα γουρουνόπουλο νὰ τὸ θρέψουν γιὰ τῆς καλὲς ἡμέρας. Πέρασαν εἴσι τὸ καλοκαίρι τὸ καψὸ κ' ἔφερε τῆς δροσιῆς τ' Αὐγούστου καὶ τοῦ Σταυροῦ. Ζύγωνε τ' Ἀν Νικόλαου καὶ μιὰ-μιὰ οἱ καγγάδες γυρίζανε κ' ἐδένανε τῆς πρυμάτσες στὸ μῶλο τοῦ νησιού. Ἐρχόντανε πίσω καπετανεῖοι καὶ βουτηχτάδες ἀπ' τὸ βούτος, καὶ γεμίζε νησιώτες τὸ νησί. Ἀντρες καὶ παιδιὰ τὰ σπῆτια καὶ λεβέντες τὰ μικρὰ καφενεδάκια πού πουλάνε καὶ πιότη. Κι ἀντηχοῦσαν τὴ νύχτα στοὺς πρὶν ἐρημικὺς δρόμους τοῦ νησιού τ' ἀράπικα τραγούδια πού μαθαίνανε στὴ Βεγγάζα τὰ παιδιὰ, μαζί μὲ τὰ παλιὰ καὶ ἀξέχαστα νησιώτικα τραγούδια. Εἶναι πάντα τῆς νύχτης ν' ἀγαπάει κομᾶτι τὸ ξενύχτι καὶ τὸ γλέντι τῆς αὐγῆς. Ποῦ καὶ ποῦ ὅτι φτάνανε τὰ καίκια, ἀκουγόντανε καὶ καμιά συμφορὰ πάντα, ὅτο καὶ νὰ μὴν εἶναι, πῆθαι κανένα παιδί στὸ νοσοκομεῖο στὴ Βεγγάζα γιὰ τὸ Τούνεζι, γιὰ ψάρι τὸν ἔτρωγε πάντα, ὅσο καὶ νὰ μὴν εἶναι, τύχαινε μιὰ συμφορὰ. Μὰ τὸ κακὸ πομένει πάντα στὸ σπιστικὸ πού πέφτει καὶ οἱ ἄλλοι πούχουνε γλέντια καὶ χαρὲς λένε ἕνα Θεὸς σχωρέστονε καὶ κοιτάνε τὴ χαρὰ τοῦ.

Ἐῖτανε ὅλα τὰ καίκια φτασμένα στὸ νησί, καὶ μόνο τὸ καίκι τοῦ Καπτὰν Μηνᾶ πούχε μαζί τοῦ τὸ Γιάνο, δὲν εἶχε φανεῖ ἀκόμα. Κατέβαινε πᾶθε πουργὸ ἡ Ἀλεμινιώ στὸ μῶλο καὶ ρωτοῦσε. — Σὴ μερὰ αὐριο, ὅπου καὶ ἀνείναι, θὰ φανεῖ, τῆς λέγανε, δὲν εἶναι δέκα πέντε μέρες πού εἶδαμε στὴ Βεγγάζα τὸ καίκι· διάρμιζε τῆς ἀρματωσιῆς τοῦ γιὰ φευγιό. Τὸ πολὺ πολὺ γιὰ τὴν εἶτανε καλοσύνη φέτος νὰ καθίσανε μιὰ βδομάδα παραπάνω στὸ βούτος, γιὰ τὴν δὲ καὶ νὰ πείς, φέτος ὁ Γιάνος θὰ κάνει ταμάχι γιὰ παραπάνω μιὰ, καὶ τοῦ χρόνου δὲ θὰ ξαναπάει, — τῆς λέγανε καὶ πονηρογελοῦσαν σὰ νὰ τὴ συζητῶντανε γιὰ τῆς καλοροζικὲς πού θὰ τῆς ἐρχόντανε.

Ἀνήμερα τ' Ἀν Σάββα θηρυπόφεγγε ἀκόμα ὁ αὐγερινός, ὅτι ἀγνάντεψε μακριὰ στὸ πέλαγο μιὰ καγγάδα. Ἀλλὰ δὲ θάτανε πρὶν τοῦ καπτὰν Μηνᾶ, πούχε μαζί τὸ Γιάνο. Ὅλη τὴ νύχτα ἡ Ἀλεμινιώ δὲν ἔκλεισε μάτι· ἔδλεπε σ' ὄνειρό τῆς τὸ Γιάνο ἀσπροντυμένο καὶ παραδόμοφο σὰν ἀγγελό-τέτοια ὄνειράτα δὲ ξεδιαλύνουνε καλὰ, μὰ ὅπου πάει ἡ νύχτα, ὅς πάει καὶ τὸνειρο. Γι' αὐτὸ, σὰν

εἶδε ἡ Ἀλεμινιώ τὸ καίκι τοῦ καπτὰν Μηνᾶ, τὰ ἔβλεπε ὅλα καὶ τοὺς καρδιοσωμούς καὶ τὴν ὑπομονὴ καὶ τὸνειρο, κ' ἔτρεξε στὸ μῶλο καὶ περίμενε. Κι ἄλλες νησιώτισσες πούχαν παιδιὰ καὶ ἄντρα στὸ βούτος μαζί μὲ τὸν καπτὰν Μηνᾶ, περίμεναν στὸ μῶλο παστρικοντυμένες καὶ χαρούμενες. «Καλὸς τὰ δέχεται, Ἀλεμινιώ, τῆς λέγανε Μὲ τὸ καλὸ νὰ τὸν δεχτεῖς καὶ νὰ τὸν ἀπολάψεις.» Κοκκίνιζεν ἡ Ἀλεμινιώ καὶ διπλώνεν ἡ χαρὰ τῆς καὶ τὸ καίκι τοῦ καπτὰν Μηνᾶ ὅλο ἕνα ζύγωνε. Ὅσο πού τὰ λῆμε ζύγωσε, φουντάρισε, καὶ πῆρε τῆς πρυμάτσες στὸ μῶλο.

Μαντήλια ἀνερμίζοντανε ἀπὸ τὴν στεριά, καὶ ἄλλα μαντήλια χαιρετοῦσαν ἀπὸ τὸ καίκι. Μιὰ μιὰ νησιώτισσα ἀναγνώριζε τὸν δικὸ τῆς. Τὰ παιδιὰ τὰ μικρὰ σάλτουσαν χαρούμενα κρατώντας νῆς μαννάδες τοῦς ἀπ' τῆς ποδιές, καὶ μόνο ἡ Ἀλεμινιώ δὲν εἶχε ἀκόμα γελάσει γιὰ τὸ Γιάνο δὲ φαινόντανε πουθενά· θάνατι κάτω σ' ἀμπάρι, συλλογίστηκε, μὲ τὸν καπτὰν Μηνᾶ γιὰ τὴν κ' ἐκείνος δὲ φαινόντανε πουθενά. Σὲ λίγο, σὰ βάλανε σκλωσιὰ στὸ καίκι ἀπὸ τὸ μῶλο, ὅλες οἱ νησιώτισσες εἶτανε μέσα καὶ δὲν ἔκουσε ἄλλο παρὰ φιλιὰ καὶ ἀναφυλῆτὰ χαρὰς. Μπήκε κ' ἡ Ἀλεμινιώ μὰ σὰν τρεμάμενη, γιὰ τὸ Γιάνο δὲ φαινόντανε πουθενά. Ἰσα στὴν πρῶμην τραβήξε. Ὁ καπετὰν Μηνᾶς ὅτι ἐρχόντανε, μὰ τὸ πρόσωπό τοῦ εἶχε μιὰν ὄψη πού τῆς Ἀλεμινιώ τὰ γόνατα λύθηκαν. — Ἀς τα, μὴ τὰ μελετᾷς, Ἀλεμινιώ μου, πρόλαβεν ὁ καπτὰν Μηνᾶς. Κακοτυχιὰ φέτος· ὅσο καλὸτυχὸ πῆγε τὸ βούτος, τόσο κακότυχὸ τὸ ταξίδι. Πήγαμε φέτος κ' ἐγὼ καὶ ὁ Γιάνος γιὰ καλύτερη πούληση καὶ δώσαμε τὸ μερδικὸ μας τοῦ ἐμπόρου στὴν Ἀλεξάνδρην. Καλοπούλησαμε, δόξα σοι ὁ Θεός, πῆρχε καὶ τὸν παρὰ κ' ἕνα παννιὰ γιὰ τὴν πατρίδα. Μωρὲ τί χαρὰ πού τὴν εἶχε ὁ Γιάνος! Πιρακαλοῦσε τοὺς ἀγέρηδες νὰ φουστᾷνε νῆρθεμε μιὰν ὥρα ἀρχήτερα. Μὰ κείνοι πού νὰ φουστᾷσανε! Τρεῖς μερδύχτα ξεροὶ μὲς στὸ κανάλι τῆς Ἀλεξάνδρας. Τὴν ἄλλη νύχτα ἔαφνου, στὸν ὕπνο ἀπάνω, διπλαρώνει τὴν καγγάδα μιὰ σκαμπαδιὰ μὲ τρεῖς ἀνὰ Ἀλιτζερίνους· πέφτουνε μέσα... Μωρὲ τί θεριὰ· σὰ δὲ μᾶς πετροκόψανε, πάλι καλὰ. Νὰ μὴ σ' τα πολυλογώ, μᾶς πῆρχε ὅτι καὶ ἂν εἶχαμε. Ἀπὸ παρὰ, οἱ συντρόφοι ἀπὸ δῶ, γλυτώσανε γιὰ τὴν δὲν εἶχανε πούλημένα. Ὁ καμὸς τοῦ Γιάνου δὲ λέγεται. Μὲ δάκρυα στὰ μάτια μὲ παρεκάλεσε νὰ τὸν βγάλω στὴ Ρόδο, νὰ

Ἦταν Κυριακὴ τὴν ἄλλη μέρα κ' ἡ Κούλα εἶχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ στολιστῇ. Μὰ καὶ πού πῆρε νὰ ντυθῇ εἶδε περισσότερὸ ἀπὸ καθ' ἑλλήν φορὰ τὴ φτώχεια-στὰ στολίδιά τῆς. Ἡ καρδιά τῆς πλημύρισε ἀπὸ ἀγανάκτηση στὸν ἀγαπητικὸ τῆς.

Τῆρα καὶ φιοῦμπκ. τῆρα βελουδάκι, γίνηκαν ριτίδια· ἀπὶνω δὲ οὔτε μιὰ κεντέλι, οὔτε μιὰ καρφισούλα γιὰ τὴν τσαχλιά. Τὰ γιόδακια μοναχὰ εἶναι καινούρια καὶ αὐτὰ τάγορσε ἀπομόνη τῆς, ἀπ' τὰ ξενοπλεξιμὰ τῆς.

Καὶ σήμερὰ τὸ στολισμὰ χρειάζονταν περισσότερὸ ἀπὸ καθὲ φορὰ. Ἡ Κούλα ἔμαθε πρῶτ' πρῶτ' ἀπ' τὸν Τυλιγάδα ποίος ἦταν ὁ λοχίας μὲ τὴν φερμελὴ τὴν κεντιστὴν ἰδιότροπα καὶ μὲ τὸ ἔσκατο τὸ γέλιο. Ἀρχοντόπουλο ἀπ' τὰ μέρη τῆς Ὑπάτης καὶ μετατέθηκε στὸ τάγμα. Κ' εἶσι ἐπαφῆν καὶ τὰ στερεὰ κλονίσματα πού τῆς βασάνιζαν τὴν καρδίαν ὀληύχτα. Ποίος τοῦ φταίει τοῦ κύρ Μάνθου τῆς; Πιὸς τοῦ εἶπε νὰ κυνηγᾷ τῆς κερραμάνισες; Ἀς κάθεται τώρα στὴ φυλακὴ.

Οἱ λεβέντες ἀπ' τὸ κάστρο πικρατάχτηκαν ἀσπροντυμένους στὰ τραπέζια τοῦ βελουχιῦ τᾶπόγιου καὶ οἱ ὁμορφες ἀπ' τοὺς μαχαλάδες ἔλαβαν τὴ θέση τοῦς στὸ μπαλκόνι καὶ στὰ παράθυρα τῆς

κούλιας. Ἡ Μαρὶώ εἶχε ἀσφαλισμένον τὸν πιλοχία τῆς καὶ πῆγε σὰ κάπια βαρτίσια μὲς τὴν πόλη, ἡ Φρόσω τὸ ἴδιο κάπου νὰ συλοπηθῇ κ' ἡ Κούλα ἔμεινε κυρίαρχη στὴν κούλια. Ὁ βαλινός λοχίας κάθεται στὴ φυλακὴ καὶ ὁ Ἀχιλέας Σκαλτσογιώργος βασιλεύει στὸ βελούχι.

Ὁ Φωτούλας Τυλιγάδας δὲν ἔδωσε στὴν Κούλα ψεύτικες πληροφορίες. Ὁ νεόφερτος λεβέντης κατὰ γονταν ἀπ' τὰ μέρη πού εἶπε καὶ ὁ πατέρας τοῦ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς νοικοκυρούς καὶ κοματάρχες τῶν χωριῶν· πᾶρεδρος συνάμκ στὸ δικό του. Ἐστειλε τὸ γιὸ τοῦ στὸ στρατὸ γιὰ τὸ μακρὸ σπῆθι κ' εἶχε τὰ μέσα τόσα γιὰ νὰ τοῦ τὸ συγουρέψῃ κ' εἶχε χωράφια καὶ μετρητὰ στὸν τόκο γιὰ νὰ τοῦ στέλνῃ νὰ καλοπερνᾷ, νὰ ντύνεται, νὰ φαίνεται καὶ νὰ δολώνῃ μαύρα μάτια. Ἀσφαλισμένος πῶς τὴ σκοτοῦρε γιὰ τὸ μέλλον τοῦ τὴν ἔχει παρὰ ἀπάνω τοῦ ὁ πατέρας, ὁ λοχίας Σκαλτσογιώργος τόκαμε δουλειὰ τοῦ νὰ κατακτᾷ καρδιές. Ἡ πατρίδα τοῦ τὸν προίκωσε μὲ γενὴ κορμωστικὰ, μὲ λεβεντιά καὶ μ' ὁμορφάδα. ἡ φύση μὲ καλὴ φωνή, ἡ φαμίλια τοῦ μ' ὄνομα καὶ χαριζιλίμι μπόλικο καὶ τὸ ἔργο τοῦ δὲν ἀπαντᾷ ἐμπόδια μεγάλα. Ὅλα τὰ κάστρα πέφτουν μπρὸς τοῦ, ὅλες

οἱ πόρτες τοῦ ἀνοίγονται μὲ πρῶτο χτύπημα. Γιὰ τὴν ἔρει ὁ Ἀχιλέας πού χτυπάει. Οἱ κατακτῆσεις τοῦ εἶν' ἀρίθμητες· παντοῦ ὅπου πέρασε σκόπιτε θύματα τριγύρω τοῦ. Καὶ τᾶλλο εὐζωνικὸ τάγμα, ἐπόπου ἔρχεται τώρα, τὸ παρήκτεσε γιὰ τὸν τόπος πού εἶχ' ἔδρα τοῦ δὲν πρόσφερε ἔδαφος πλατὺ γιὰ τὰ κυνήγια τοῦ· ὅτι εἶχε δροσερὸ καὶ ἀφρότο τὸ χωριὸ κοντὰ στὰ σύνορα, πού ἔδρευε τὸ τάγμα, ὁ λοχίας Σκαλτσογιώργος τὸ μύρισε, τὸ μαλαφάρισε, τοῦ πῆρε τὸν ἀθέρ κ' ἔδωθε πᾶνς οἱ ἄλλοι Χώρια ἀπ' αὐτό, ἔδω στὸ κάστρο τὰ κροπόταμου εἶχε περισσότερες ἱλιπίδες νὰ προταθῇ ὑποψήφιος γιὰ τὴν σχολὴ καὶ ὁ γερο Σκαλτσογιώργος σὰν τάκουσε, ἔτρεξε νὰ ἐκπληρώσῃ μὲ τὸ βουλευτὴ τοῦ τὴν ἐπιθυμία τοῦ γιου. Κι ὁ γιὸς ἦθε στάλθηκε διψκτιμένος στὴν πόλη κοντὰ στὸν ποταμὸ.

Γιὰ μιὰ ψυχὴ σὰν τ' Ἀχιλία Σκαλτσογιώργου, πού ζῇ μόνο γιὰ τὴν ἀγάπην, ἦταν φυσικὸ νὰ λαφικιστῇ προχτὲς τὴ νύχτα στὸ τραπέζι, σὰν ἄκουσε πῶς ὁ ἐπιλοχίας Καραφωτιάς ἐκλέφτηκε ἀπ' τὸ πλάι τοῦ γιὰ τὸ φιλὶ. Ἡ Κούλα, πού τὴν εἶχε δει τὰ πόγιμα στὴν κούλια, τοῦ κέντησε τὴν δεξὴ. Καὶ πρῶτη τοῦ δουλειὰ τὴν ἄλλη μέρα ἦταν νῆρθε νὰ μυριτῇ καλλίτερὰ τὸ μέρος πού δίνει τὰ φιλιὰ

πάρει τὰ μάτια του νὰ δουλέψει, νὰ μαζέψει πα-
ραδες, νῆρθε νὰ σὲ πάρει. Τέχε γιὰ ντροπὴ νῆρθε
χωρὶς λεφτὰ· νὰ, μούδωσε καὶ γραφὴ νὰ σοῦ δώσω.

Τῆς Ἀλεμινίδος τὰ μάτια λάμπανε σὰ νὰ φω-
τίσε ἐλπίδα ἀσθυστῇ Πῆρε τὴ γραφὴ τοῦ καλοῦ
της καὶ χαρούμενη - «Νᾶναι καλὰ, Παναγιὰ μου»,
εἶπε, «κι ὅταν εἶναι τὸ θέλημά σου ὅς ἔρθει.» -
«Εὐχαριστῶ, καπετὰν Μηνᾶ», εἶπε καὶ βγήκε γε-
λαστή μαζί με τίς ἄλλες νησιώτισες ἀπὸ τὴν καγ-
γάβα, με θάρρος κ' ἐγκαρτέρηση πῶχουε μονάχα
στὰ νησιά.

Δώδεκα χρόνια πῆγαινε ὁ Γιάνος στὸ βούτος,
καὶ τώρα ποῦ εἶτανε νὰ παντρεφεῖ κακοτυχιά.
«Ἐχει ὁ Θεὸς ἀναλογίστηκε αὐτὸ καλὸ νὰ γυ-
ρίσει, Παναγιὰ μου, καὶ νὰ μὴ ξεστρατίσει ὁ νοῦς
του ἀπ' τὸ νησί, ἐκεῖ στὴν ξενιτιά ποῦ γυρίζεις»,
ψιθύριζε ἡ Ἀλεμινὴ μέσα της, καὶ τρυβοῦσε στὸ
φτωχικὸ της. Εἶχε ἀκούσει πὼς στὴν ξενιτιά ἔχει
κάτι γαλανές, ξανθές κυράδες, ποῦ ξεμουαλίζουν τοὺς
νησιώτες καὶ ξεχνοῦνε τὸ νησί.

Σμύρνη, Ὀκτώβρης 1908.

ΝΙΚΟΣ ΣΑΝΤΟΡΙΝΑΙΟΣ

1897-1909

ΣΤΟ ΔΙΑΔΟΧΟ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Τὴ μύτη σου, μωρὴ Φρουγγιά,

πολὸν τὴν παραφήλωσε!

Ἀπάνω της, μωρὸ παιδιά,

ἐμπρὸς οἱ διαδήλωσε!

Γιὰ σας, παλιοὶ μας σύμμαχοι,

τῶν Σέρβων παλλικάρια!

Ἄλλου στ' ἀμπέλια, τὰ σπορτά,

τὰ γκάδια, τὰ λιθάρια...

πολλὰ χονε τὰ κρίματα!

Στις τόσες σὰς ἡρωϊκές, με τάξη, ἐποχώρησες,

θὰ γίνουν δὲ θρύματα!

Γιὰ σου, παιδι τοῦ βοσιλιῶ, ὦ δόξα, καλῶς ὤρισες!

Σταῖλ' ἀπὸ τώρα μιὰ τραγὴ στοὺς Φράγγους παντα-

[χοῦσα,

πὼς στόλισες τὸ στέμμα σου με μιὰ γερὴ πατοῦσα!

Γ. ΑΒΑΖΟΣ

τὴ νύχτα. Πὼς τὸ τραγούδι του εἶχε δολώσει κά-
ποιον ἐκεῖ γύρω δὲν τὸ φηντάστηκε, ἀν κ' ἦταν ἀπ'
αὐτὰ συνηθισμένοι· μόλις ὅμως ἀντίκρουσε τὴν
Κούλα στὸ μπαλκόνι, βεβαιώθηκε γι' αὐτὸ καὶ ἀπὸ
τὴν πρώτη της ματιὰ καὶ ἀπὸ τὸ κρύψιμό της καὶ
τὸ μεταβλαβασμὸ της ἤξερε πᾶς με τί μέρος λόγου
εἶχε νὰ κάμει. Καὶ τέλος τὸ καθισμὰ της στὸ πα-
ραθυρο τὰ πόρταχτο τὸν ἔπεισε ὁλότελα. «Σὺν τὸν
μούφο τοῦ π'λί», συλλογίστηκε ὅταν σηκώθηκε ἀπ'
τὸ καθισμὰ του. Ἡ ταχτική του ἦταν καταστρω-
μένη πιά.

Τὴν Κυριακὴ πρῶτ' οὔτε πέρασε ἵπὸ τὸ βελούχι·
τὰ πόδια ἔρθε καὶ καθίσε με τοὺς ἄλλους συναδέρ-
φους τοῦ ἀδιαφοροῦ καὶ σοβαροῦ· καὶ ἂν ἔρχινε κα-
μιὰ ματιὰ στὴν Κούλα, φρόντιζε νὰ φάνετ' ἡ μ.χ.
τιὰ πὼς πέφτει ἐκεῖ τυχερά, ὅπως ἔπεισε καὶ
στοὺς ἀνθρώπους ποῦ καθόνταν τριγύρω του στ' ἄλλα
τραπέζια, ἢ σ' ἐκείνους ποῦ περνοῦσαν ἀπ' τὸ
δρόμο. Οἱ ματιὰς αὐτῆς τὸν βεβαίωσαν πὼς ἡ Κούλα
δὲν ἦταν ἡ πιὸ ὁμορφὴ μετὰ στις ἄλλες, ὡς τόσος,
ἀφοῦ πρώτη αὐτὴ ἔπεσε στὸ δίχτυ, δὲν ἔπρεπε νὰ
τὴν περιφρονῇ. Φτάνει νὰ τοῦ ἔδινε ὁ Θεὸς ζωὴ
γιὰ κάμποσες βδομάδες καὶ θάρχονταν ἡ ἀράδα καὶ
ἄλλες. Ἀφοῦ κάθισε κάτι λιγότερο ἀπὸ ὥρα ἐκεῖ,

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΕΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα ἀρ. 8. — Γιὰ τίς ἑποχίτις ἐρ.
Γιὰ τὸ ἑξωτερικὸν ἀρ. 10.

Γιὰ τίς ἐπαρχίους δεχομαστε καὶ τριμήνες (2 ἀρ. τὴν τε-
μηνία) συνδρομῆς.

Κανένας δὲ γράφεται συνδρομητὴς δὲ εἰσφέρει πρὸς τὴν
τὴ συνδρομὴν του.

10 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιάσκια (Σύνταγμα, Ὀμόνοια
Ἑθν. Τρόπεζα Ἑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχί-
δρομου (Ἀκαδημία), Βουλὴ, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδη-
ροδρόμου Ὀμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ.
Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντικρὺ στὴ Βουλὴ).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πραχτο-
ρεῖα τῶν Ἑφημερίδων.

Στὰ Χανιά (Κρήτη) στὸ Πραχτορ. Ἑφημερίδων
στοῦ κ. Ἀληκίου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Οἱ Ἀμλέτοι—Φάσσα καὶ γιατί;—Πολιτικὸ
θέατρο—Ὁ Ἀλιέψ...τῆς καθαρεύουσας—
Ἡ γλώσσα καὶ οἱ ἐργάτες—Ἡ προδοσία
τοῦ Φραγκοῦδη.

ΥΠΑΡΧΕΙ ἡ δὲν ὑπάρχει; Νά, ἡ ἀπορία ποῦ οἱ Ἀμ-
λέτοι τοῦ Ἀθηναίου τύπου μιὰ βδομάδα ἀλάκνη τὴν
πονοκεφαλίαν νὰ λύσουν. Ὑπάρχει γὰρ δὲν ὑπάρχει ἡ
«Πανελλήνιος Ἑθνικὴ Ὀργάνωσις», δηλ. κάποιο μυστικὸ καὶ
καταχτόνιο σωματεῖο, ἀλλ' Ἑθνικὴ Ἐταιρεία, ποῦ βγάξει μι-
ναφέστα τριμαχτικά καὶ φοβερίζει πὼς θὰ εἴξει θρόνον καὶ
θὰ ἐντάξει στὸν ἀέρα Βουλὴς καὶ θὰ τὰ φέρει δὲ ἀνωκτόν
γιὰ νὰ μὴς ὁργανώσῃ;

Μερικὲς ἐφημερίδες τρομάσανε, ἄλλες γέλασαν, μερικὲς
πάλι δειξάν· παληκαριὰ κάπως Ταρταρίνη, ἀφοῦ ὁ ὀχρὸς
εἶτανε κρυμμένος—καὶ στὸ τέλος ὅλες πανουκάτου σφονή-
σανε πὼς οὔτε γιὰ μπαμποῦλα κὴν πρόκειται, μὰ γὰρ χον-
τροφάσσα, ποῦ μερικοὶ δοτεῖσι τὴν κάμαρ γιὰ νὰ τρεμάξουν
τάχα τὸν κόσμον καὶ νὰ γελάσουν ἔπειτα στὴν καμπούρα του.

Κ' εἶσι τὸ παραμῦθι τέλειος καὶ καθήσμε μετὰ καλὰ
καὶ κίνοι καλύτερα.

★

ΩΣΤΟΣΟ καὶ ἂν ἀληθινὰ γιὰ φάσσα πρόκειται, δὲν μπο-
ρεῖ ἡ φάσσα αὐτὴ νὰ περάσῃ ἐκωδιδίου ἀσκαλιστή. Κάτι
φυσικὰ θὰ τρέξει, λένε μερικοὶ, γιὰ νὰ γίνῃ αὐτὴ ἡ φάσσα,
καὶ τὸ κατὰ αὐτὸ, σῶναι λίγο νὰ κοιτάξουμε γύρω μας καὶ
μέσα μας, καὶ ἔμενως θὰν τὸ βροῦμε.

Πῆρε τοὺς συντρόφους του καὶ φύγαν. Ἦξερε πὼς
τὰ μαρτίνια θάτρεχαν κοντά.

Καὶ δὲ γελάστηκε. Ἡ Κούλα δὲ μπορούσε νὰ
συχάσῃ στὸ μπαλκόνι με τὴν ἀδιαφορίαν τοῦ νεύ-
φετου λοχία. Ἡ μιλιὰ τῆς κόπηκε στὰ χεῖλη μαζί
με τὸ χρώμα στὰ μάγουλα. Οἱ φιλενάδες της θαρ-
ρούσαν πὼς εἶναι λυπημένη γιὰ τὸ φυλακισμὸν
ἀγαπητικὸ καὶ ἄρχισαν νὰ τὴν πειράζουν. Φυσικὸ
ὄχι στὰ κορίτσια μόνο, μὰ καὶ σὲ καθὲ ἀνθρώπῳ νὰ
παίρνῃ γιὰ μικροδουλιὰ στὸν ἄλλον ἐκεῖνο ποῦ, ἂν
τὸ εἶχε πάθει αὐτὸς, θὰ τὸ θάρρυνε φοβερό. Μὰ ἡ
Κούλα δὲν προσέχει τὰ πειράγματα. Δὲ μπορεῖ νὰ
καταλάβῃ, νὰ ἐξηγήσῃ τὸν τρόπο τοῦ λοχία. Τὸ
παιγνίδι ποῦ εἶχε παίξει κὴν πολλές φορὲς σὲ ἄλ-
λους, τώρα δὲν τὸ φαντάζεται πὼς μπορεῖ νὰ τῆς
παίξῃ τ' ἐκεῖνης. Κι ὅταν εἶδε τὸ Σκαλτσουγιώργον
νὰ σηκώνεται νὰ φεύγῃ ἀδιάφορα, ἡ σκέψη της κ' ἡ
ἀπελπισία ἔφταναν στὴν κορρὴ τους. Καὶ κατάφυγε
γιὰ κρηγοριὰ στὴ θύμηση τοῦ Σακαρέλου της.
Ἄν ἦταν λεύτερος, ποῖς ξέρε σὲ ποῖ ἀπόμερο θὰ
κάθονταν στὴν ἀγκαλιά του, ἴσως θὰ τῆς ἔφανε
σήμερα καὶ ὁ, τῆς εἶχε τάξει. Μὰ ἐκεῖ ποῦ εἶν'
ἐκεῖνος δὲ μπορεῖ νὰ τὸν βρῇ, τὸ μόνο ποῦ μπορεῖ
εἶναι νὰ πᾶν κοντὰ στὸ Σκαλτσουγιώργον.

Ὅσοι βρίσκονται μετὰ στὰ πράματα θὰ ξέρουν καλὸ-
τερα ἀπὸ μᾶς πὼς με τὸ δρόμο ποῦ τώρα τελευταῖα πῆ-
ρανε διάφορα ζητήματα ἐξωτερικὰ καὶ ἐσωτερικὰ καὶ με τὴν
οἰκονομικὴ κρίση ποῦ ἀρχινήσαμε νὰ τὴν αἰστανόμαστε,
ποῖς λίγο ποῖς πολὺ, ὅλοι μας, κάποιο κακὸ ἀρχίνησε νὰ
κρυφοβράζει καὶ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξεσπάσῃ ἄργα ἢ γρή-
γορα.

Ἡ διαδήλωση τῆς περατμένης Τετάρτης, ὅσο κομματικὴ
χρωματὰ καὶ ἂν εἶχε, ἱποδείξει πὼς ὁ λαὸς δὲ χρειάζεται καὶ
πολλὰ παρακάμια γιὰ νάφασῃ τὸ Λαζαρόνικο ραχάτι του·
οἱ συντεχνίες ποῦ διαμαρτυρήθηκαν γιὰ τὴν ἐλευσὴν μας
κατέστησαν, κατὰ γενναίτερο μορῶν νὰ κάνουν ἀδριο
ὅταν τὸ μαχαίρι φτάσῃ στὸ κόκαλο, ποῦ κοντεύει κιάλας
νὰ φτάσῃ καὶ τὸ Ἀντιγεωργιανὸν κόμμα, ὅσο καὶ ἂν ἀκόμα
σκεπάζεται ἡ ὑπερβία του ἀπὸ κάποια μυστηριώδικη ἀχνάδα,
πάντα κατὰ κακὸ προμηνεῖ.

Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν ποῦ δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀστεία, ὅσο
καμώνονται πὼς τὰ παίρνουν μερικοὶ, θὰ γεννήσανε,
θαρροῦμε, καὶ τὴ φάσσα τῆς Πανελ. Ἑθνικῆς ὁργάνωσης.
Δηλ. λέμε πὼς τὴ φάσσα θὰ τὴν κάμνουν κίνοι ποῦχουν
πὸ κοντινὸ σφύρο νὰποδεῖξουνε στὸ λαὸ πὼς ὅλ' αὐτὰ
εἶναι ἀστεία, ἀφοῦ νὰ, ἀστεία εἶναι ἀκόμα καὶ αὐτὴ ἡ φο-
βέρα πὼς τοιμάζεται κάποιο κίνημα ἐπαναστατικὸ ἀπὸ κάποια
φανταστικὴ μυστικὴ ἐταιρεία—ἢ καὶ ἀπὸ κάποιον κολοκυθο-
κέφαλο.

★

ΑΝ ὅμως δὲν εἶναι τόσο ἀστεία τὰ πράματα, ὅσο θέ-
λουμε νὰ μᾶς τὰ παραστήσουν; Ἄν κάποια φορτωμένα κρύ-
βεται κάπου ἀπὸ τὴ γαλτημένη λιμνοθάλασσα; Ἄν ἡ
ἀπογοήτευσις γιὰ ὅλους καὶ γιὰ ὅλα ἀπλώθηκε πιά γιὰ καλὰ
στὴν ψυχὴ τοῦ λαοῦ; Μὲ φάσσα πολέμου εἶναι ὅλ' αὐτὰ;

Φυσικὰ, ὄχι. Χρειάζεται κάποια ἐργασία σοβαρὴ καὶ
γενναία, ποῦ νὰ γεννήσῃ τὴν καταντὴν χαμένη σήμερ
ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στὴ Βουλὴν του, στὴν Κυβέρνησιν
του, στὸ Βασίλειόν του. Τέτις ἐργασίαι δὲ γίνονται σήμερα,
οὔτε πάλι βλέπουμε κανέναν φωτεινὸ σημάδι στὸ συγνεσια-
σμένο καὶ κατκαμυρὸ οὐρανὸν μας πὼς αὐτὴ ἡ ἐργασία θὰ
γίνῃ ἀδριο. Κ' εἶσι φεβοῦμαστε πὼς θὰ γίνῃ κατὰ ἀνάποδο
ἀπὸ κίνοι ποῦ γίνονται στὰ θέατρα· ἀρχινήσαμε δηλ. με
φάσσα καὶ θὰ τελώσουμε με τραγωδίαν.

★

ΑΠΟ τὴν «Ἀκρόπολη» τῆς Τρίτης ξεσηκώνουμε τοῦτο
τὸ χριτωμένο καὶ χραχτηριστικὸ παραγράφι:

«Καθὼς ἐξελέγχοντο καὶ ταξινομοῦντο τὰ δελεῖα τῆς
τελευταίας ἀπογραφῆς, σχετικῶς με τὰ ἐπαγγέλματα, ἐξα-
κολουθοῦν νὰ βρίσκονται καθὲ μέρη πληθὺ μαργαριτῶν.

Χθὲς εὐρίθοντο τὰ ἀκόλουθα περίεργα ἐπαγγέλματα:

— Ἰχθυοθεραπευτὴς (ἐκεῖνος φαίνεται ποῦ λέμε κακχο-
δοῖσι: Ψαράς!)

— Ἀλιέψ (ἄλλος φόνος τῆς καθρευσῆς ἐδῶ!)

— Μυλωθροποιὸς (ποῦ φτάνει, φαίνεται.. μωλωιδες!)

— Οἰκιακὸς ἀνάγκας. (Ἐπαγγέλμα καὶ αὐτὸ!)

— Στιλδοποιὸς (; Λούστρος, φαίνεται, ἴσως).

Ἄ, δὲν πάμε λίγο κατ' τὴν ποταμιά, πρὸ
τείνε ἀδιάφορα σὲς φιλενάδες; τῆς ὕστερ' ἀπὸ λίγη
ὥρα, ἀλλ' εἶδε πὼς οἱ ὑπαξιωματικοὶ ἐκμυν ἐκείθε.

Αὐτὸ ἀπὸ τίς φιλενάδες της, ποῦ ἡ καρδιά τους
παίει μαζί με τοὺς συντρόφους τοῦ Ἀχιλλέα Σκαλ-
τσουγιώργου, σηκώθηκαν ἀμέσως με τὴν πρότασιν
τῆς Κούλας. Οἱ δύο ἄλλες ὅμως ἔφεραν ἀντίρρηση,
τὸ βρήκαν πὼς εἶναι: νωρὶς ἀκόμα. Οἱ δικοὶ τους
φίλοι εἶχαν κάμει πρωτῆτερα κατὰ τὴν πόλιν καὶ
τοὺς κρητοῦσαν νὰ γυρίσουν.

Οἱ ἄλλες δύο κ' ἡ Κούλα τρεῖς ἐπίμεναν καὶ ἡ
μειοψηφία ἀναγκάστηκε νὰ ὑποχωρήσῃ.

Ἄ, δὲν τὸν μούφο τοῦ π'λί. Ἐξανάπε ὁ Σκαλτσου-
γιώργος μέσα του, ὅταν τίς εἶδε.

Ἡ ἀκροποταμιά ἦταν ἓνας ἔρημος περίπατος
ἀνάμεσιν ἀπ' τὸν ποταμὸ καὶ ἀπ' τὸ κάστρο· ἐρχί-
νοῦσε ἀπ' τὸν τουρκομαχαλά κ' ἔβγαινε στὰ τσα-
πατσούκια—ὅπως ἔλεγε·ν στον τόπο τοῦ τρεῖς
ντουζίνες, ἀπτοκάλυθα σιρόπια στὰ ριζὰ μιὰς ρι-
χῆς—καὶ ἀποκεί ὅζω στὰ περβόλια καὶ στὰμπάλια
πέρα, ἀνεβαίνοντα, κορδελωτὰ σὲ ράχες, γκρηλές,
ἄλλου ἰλιοφύτευτες, ἄλλου ἀπαρμένες ἄγρια σκίνα
καὶ σμυρτίες καὶ λιγαριές. Κάτω περνοῦσε τὸ πο-
τάμι ἀσημωπὴ μουντὴ κορδέλα κάπου πλατιά, κά-

— Τὰ οἰκιακὰ τοῦ, σπιτιοῦ.

Κ' ἐπειτα λέμε ὅτι στὴν Ἀμερικὴν ἀπαντῶνται τὰ περισσότερα ἐπαγγέλματα.»

★

ΜΑΘΑΜΕ καὶ τοῦτο ποῦχει κάποιον συγγένειαν μὲ τὸ παραπάνου. Τὸ περασμένο Σάββατο ποὺ κατεβήκανε πάλι στὴν Παιδείαν μερικοὶ ἐταῖροι τῆς «Κοινωνιολογικῆς Ἑταιρείας» καὶ μιλήσανε στὸ ἐργατικὸ κέντρο, ζύγισαν τοὺς ρήτορες. ὅταν τελίωσαν, ὁ πρόεδρος κάποιου ἐργατικοῦ συλλόγου καὶ τοὺς εἶπε :

— Ὁμορφα, πολὺ ὁμορφα τὰ εἶπατε, μὰ οἱ ἐργάτες δὲ νιώσανε λέξη γιὰ τὴν τὰ εἶπατε πολὺ βαθιά!

Καίνοι ποὺ διευτύνουν τὴν κοινωνιολογικὴ Ἑταιρεία εἶναι ἀρκετὰ ἔξυπνοι ἄνθρωποι γιὰ νὰ νιώσουν τὴ βαθιὰ ἐν μασίᾳ ποῦχουν αὐτὰ τὰ λόγια.

★

ΑΠΟ τὸν «Ταχυδρόμον» τῆς Ἀλεξάνδρειας μαθαίνουμε πὺς πρόδωκε τὸ ἔθνος ὁ φίλος κ. Γ. Φραγκοῦδης, ποῦδγαζε ἄλλοτε τὴν «Μεταρρύθμιση» ἐδῶ καὶ ποὺ τώρα κάνει τὸ δικηγόρο στὴν Ἀλεξάνδρεια.

Ἀκούστε λοιπὸν τί ἔκαμε ὁ τρομερὸς αὐτὸς Φραγκοῦδης. Μίλησε σὲ κάποιο φιλολογικὸν σύλλογον καὶ κάτου καὶ εἶπε :

1ον) Εἰς τὰς φλέβας μας δὲν ρεῖ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν αἷμα καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ρεῖ, οἷον ὑπῆρχεν τοσαύτας ἐπιδρομὰς καὶ τοσαύτας ἐπιμειξίας. Ὑπάρχει αἷμα νεο-ἑλληνικόν ἄρα μίκτον.

2ον) Ἡ καθαρεύουσα εἶναι γλῶσσα σχολαστικὴ τὴν ὁποίαν δὲν ἐννοεῖ ὁ λαὸς, ἐνῶ ἡ δημοτικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα ἡ πάλαιουσα ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἔθνους καὶ ἣν ἡσπασθὴν, ὁ εὐλογημένος Ψυχάρης.

3ον) Ἡ Ψυχαρικὴ γλῶσσα ἔλαβε μεγάλας διαστάσεις καὶ κατέρριψε τὸ τέρας τῶν ἀττικιστῶν ἐπὶ κεφαλῇ τοῦ ὁποίου ἵστατο ὁ Κόντος.

4ον) Ὁ Ψυχάρης ἀνεκέρυχθη ᾗδ' εὐεργέτης, τὸ δὲ ἔθνος θὰ τοῦ στήσῃ δονούπω ἀνδριάντα.

5ον) Ὁ Παλαμᾶς, ὁ Πάλλης, ὁ Ἐφταλύτης καὶ ὁ Ψυχάρης εἶναι ἄνθρωποι ἀξίας καὶ λόγιοι. (Τρομερὸ αὐτὸ II)

6ον) Οὐδὲν ἔργον ἄξιον λόγου ἐγράφη εἰς τὴν καθαρύουσαν ἀπὸ τῆς πτώσεως τῆς Κοινῆς γλώσσας. Πάντα δὲ ὅσα ἐγράφησαν εἶναι εἰς τὴν Ψυχαρικὴν γλῶσσαν, ἥτις ἐγὰ λούχῃς τὸ ἔθνος ἐν ἡμέραις δουλείας. Εἶναι ἀριστουργήματα.

7ον) Ἀνιὰρ καὶ φαχλὰ καθιστᾷ ὁ μανδύας τῆς καθαρύσεως τὰ ἔργα μερικῶν συγγραφέων. Κτλ. κτλ.

Αὐτὰ καὶ ἄλλα παρόμοια ἐγκλήματα τοῦ τρομεροῦ Φραγκοῦδης καταγγέλλονται μὲ πατριωτικὴ ἀγανάκτηση στὸν «Ταχυδρόμον» τῆς Ἀλεξάνδρειας καὶ ἀποροῦμε πὺς ἡ Ἑλλ. Κυβέρνησις δὲ διάταξε ἄκομα νὰ κρεμαστῇ ὁ καταπτυστος αὐτὸς προδοτὴς!

Που στενὴ μὲς τὸν πλατὺ λευκὸ χαλιῶ, ἀντίπερὰ τοῦ ἀπλῶ-ταν ὁ πράσινος καὶ φουντωμένος κήπος καὶ στὸ μακρὸς οἱ γαλνῆς ἀράδες τῶν βουνῶν. Ὁ περίπατος αὐτὸς ἦταν παρατημένος σ' ἓνα ζευγάρι νεοῦς ποιητικοῦ τοῦ τόπου, στοὺς δάσκαλους καὶ στὰ κορίτσια, ποὺ βγαίνουν τὴ γιορτὴν ξεκούφωτα καὶ τὴν καθημερινὴν τὸ βράδυ βράδυ ὅπως δουλεύουν ὁλημέρα σπῆτι τοὺς. Ἡ ἀριστοκρατία δὲν ἔβγαινε σ' αὐτὸ τὸ μέρος· εἶχε κρατηθεῖ γιὰ λογαριασμό τῆς ἑνὸς γούπατο στὴν πόλιν μέσῃ, ποὺ τὸν ὀνόμαζαν πλατεῖα καὶ γύρω γύρω ἔχτισαν τὰ μεγάλα τοὺς οἱ νεόπλουτοι ἔμποροι καὶ τοὺς ἀριστοκράτες. Ἄλλοι ἱπποὶ φραγκοφορεμένοι σπάνια περνοῦσαν ἀπ' τὴν ἀκροποταμιά, ἐξ-ν ἀν πῆγαινε κανεὶς γιὰ τὸν σὺν κτήματά του. Εἶχε ἀπομείνει ἄνθρωπος ἀποκλειστικὸς τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ καστρου καὶ τῆς κάτω τάξεως ἀπ' τὴν πόλιν κοντὰ στὸν ποταμό.

Στὸ Σκαλτογιώργο, συνηθισμένο νὰ μὴν περιορίζεται στὰ κάτω στρώματα μονάχα, δὲν ἔκαμε καλὴ ἐντύπωση ἡ ἐρημιά. Ἡ ὁρμή γύρω μὴν χαρά, μὰ ὁ κατακτητὴς δὲν κίνησε ἀπ' τὴν ἄλλη ἄκρην τῶν συνόρων νάρθη ἐδῶ πέρα γιὰ ρεμβασμούς στὴν ἐξοχή. Πεντέξῃ βόλτες στὸ χαλιῶ καὶ δύο τρία συναπαντήματα μὲ τίς ὁμορφες ἀπὸ τὴν κούλια καὶ

ΚΑΙ ΦΟΝΙΑΔΕΣ!

Εἶχα τὴν ἀτυχία νὰ γράψω ἓνα ἄρθρον στὴ δημοτικὴ καὶ νὰ τυπωθῇ σὲ δύο ἀπὸ τὰ περασμένα φύλλα τοῦ «Νουμά». Μιανοῦ φίλου μου τῆρεσε, φαίνεται, κ' ἔγραψε τοῦ πατέρα του νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ αὐτός. Δυὸ πράγματα δὲν ὑποφαιζόμενα ποτέ μου : πρῶτα πὺς τὸν ὄνομα δημοτικιστὴς συνοδεύεται αὐτοῦ κάτω μὲ τέτοια αἰσθήματα μίσους καὶ ἀποστροφῆς· ἐπειτα πὺς θὰ βαρυνόμενα δολοφόνος! Ἐγὼ ποὺ οὔτε μὴν μὴν δὲν πείραξα στὴ ζωὴ μου. Εἶναι χρόνια ποὺ λείπω ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ εὐρωπαϊκὴ συμπεριφορὰ, ἥτις μπορεῖ ὁ καθένας νὰ πῇ ἐλεύθερα τὴ γνώμη του, χωρὶς νὰ φοβᾶται νὰ βριστῇ καὶ νὰ θεωρηθῇ βουρλισμένος, ὅταν ἔχῃ ἀντιθετὴ μὲ τοὺς ἄλλους ἰδέα, μ' ἔκαμε νὰ πιστέψω πὺς τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ στὴν πατρίδα μου. Ἐπίσης νόμιζα πὺς ἀπὸ τὸ 1888 ἡ δημοτικὴ ἔκαμε δρόμον καὶ πὺς ὁ κόσμος δὲν ξαφνίζεται ἀμὰ διαβάσει ἄρθρον σ' αὐτὴν. Χρειάζεται, φαίνεται, ἄκομα πολλὴ δουλειὰ γιὰ νὰ δικλυθῇ ἡ πρόληψις ποὺ γέννησε ἡ δημοσιολογία γύρω στὸν ὄνομα δημοτικιστῆς καὶ τώρα τελευταῖα σὲ ἀποσπασμὸ καὶ σπένοντο τὸν ὄνομα μαλλιάρους. Δίω μερικὰ ἀποσπασματα τῆς ἀπάντησής τοῦ πατέρα πρὸς τὸ γιό. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικά. Ὁχι βέβαια γιὰ καὶ-α ποὺ λένε, ἀπλὴ ἀπῆχηση, μὰ γιὰ τὴν δείχνουν μὲ πόση ἐπιπολαιότητα σχηματίζεται ἡ κοινὴ γνώμη, χάρη στὴν ἐπίδραση τῶν ἀθηναϊκῶν λαχανόφυλλων — ὅπως πολὺ πιτυχημένα χαρακτηρίζεσθαι ὁ Ψυχάρης, τίς ἀθηναϊκὲς ἐφημερίδες — καὶ χάρη στὴν πατριωτικὴν παρὰδίδε μερικῶν μαρτύρων δασκάλων. Θὰ ἐπιθυμοῦν νὰ δημοσιεύω δάκαίρο τὸ γράμμα, μὰ περιέχει ὑπαινιγμούς γιὰ κάποια σεβαστὰ πρόσωπα καὶ δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐκθέσω κανέναν.

Παρακαλῶ μονάχα τοὺς δημοτικιστάδες καθε πόλης τῆς Ἑλλάδος νὰ ὀργανώσουν διαλέξεις, ἐκεῖ ποὺ μποροῦν, καὶ νὰ ἐξηγοῦν στὸ γραμματισμένο κοινόν, τί θὰ πῇ δημοτικιστὴς καὶ ποῖός ὁ σκοπὸς τοῦ κόμματος, γιὰ νὰ ξέρῃ ὁ κόσμος διαβάζοντας τίς ἐφημερίδες τί νὰ πῇ καὶ τί νὰ ρίξῃ. Στὴν πόλιν, ποὺ γράφοντας ἔχω ὑπ' ὄψιν, εἶναι τούλαχιστο δεκαπέντε καὶ ἀπὸ τοὺς καλῆτερος — ἂν καὶ στὸ γράμμα ποὺ δημοσιεύω ὁ ἀριθμὸς τοὺς περιορίζεται.

Γιὰτὶ νὰ μὴ συνασπίζονται νὰ ἰδρύνουν ἓνα σύλλογον καὶ νὰ φωτίσουν τὸ ἄμυθον κοινόν, ποὺ ἔχει τόση καὶ τόση ἀνάγκη νὰ νοιχτοῦν τὰ μάτια του;

ἔρχισε νὰ βριέται. Τέλλα κορίτσια, ποὺ σιργιὰ νίζαν ἐκεῖ, δὲν ἔβγιναν οὔτε τὸ κοίταμα. Εὐτυχῶς κατέβηκαν καὶ ἄλλοι συνάδερφοι ἀπ' τὸ καστρό καὶ ὁ Σκαλτογιώργος βρήκε σύντροφο νάφισσιν τὴν παρέα του καὶ νὰ φέρῃ ξανά τὸ βήμα του στὴν πόλιν. Αὐτὸ ἀπαιτοῦσε ἄλλωστε κ' ἡ ταχτική.

Καὶ τοῦτη πέτυχε. Τὸ βράδυ, ὅταν ὁ Σκαλτογιώργος γύριζε στὸ στρατώνι γιὰ τὸ προκλήτριο, ἡ Κούλα στέκονταν μονάχη στὴν αὐλόπορτα τῆς κούλιας καὶ τὸν περίμενε.

Τὴν ἄλλη Κυριακὴ ἡ φιοῦμπα καὶ τὸ βελουδάκι ἦταν ὁλοκαίνουργα στὰ μαλλιά τῆς Κούλας καὶ σταυτὶ τῆς ἐλαμπαν οἱ χρυσὲς βεργέτες. Νέες τὴν κασιέλα εἶχε ἄκομα τίς ταυντίες, ποὺ λαχταρίζε καὶ ἡ καρδιά τῆς καὶ δυὸ ζευγάρια καλτσές, χωρὶς ἀπὸ καὶνὸ ποὺ φοροῦσε.

«Κούλα, ἀμὲν! θὰ σὲ σκοτώσῃ ὁ Σκακρέλος ἀμὰ βγῇ ἀπ' τὴ φυλακή», τῆς εἶπε ἡ Μαριώ, ὅταν τὴν εἶδε στολισμένη ἀξαρνα.

Ἡ Κούλα γέλασε.

«Ἄν δὲ μὲ σκοτώσῃς σὺ πρωτίτερα ἀπ' τὴν ζή-

Εἶμαι βέβαιος πὺς ἂν ἄκομα ὑπάρχῃ μὴν τέτοια χοντρή καὶ χυδαία πρόληψις, τοῦτο ὀφείλεται, ἀπὸ μὴν μεριά, στὴν ἀδράνεια καὶ τὴν ἀδιαφορία πολλῶν δημοτικιστῶν. Λοιπὸν δουλειὰ, ἀγάπη γιὰ τὸν ἀγῶνα καὶ καμιά χάρισμα σ' ἓναν τόσο ἱερὸ σκοπὸ. Γιὰτὶ ὅσο περισσότερο φροντίζουμε νὰ σκορπίσουμε τὴν ἀνήκουστη πρόληψιν ποὺ ἐσπεῖρε ἡ δημοσιολογία γύρω στὸν ὄνομα μας, τόσο γρηγορώτερα θὰ λυθῇ τὸ ζήτημα. Μὰ ὡς δὲν πρόκειται νὰ πῶ πράγματα, ποὺ ἔβγαλε ἄλλοι καλῆτερά μου. Πρόκειται ἀπλῶς γιὰ ἓνα ντοκουμέντο, πολὺτιμο γιὰ καίνομε ποὺ μέλλει νὰ γράψῃ τὰ ἱστορικὰ τῆς γλώσσας μας.

★

«Καθ' ἡ γράφεις μετέβην εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Ψ. καὶ ἠγόρασα τὸ φύλλον τῶν Μαλλιαρῶν «Νουμάς», ποὺ ἔγραψεν ὁ Γ. Αἰ ἐντυπώσεις μου καὶ τῶν εὐπαιδευτῶν ἐδῶ φίλων καθηγητῶν [ἐκλουθοῦν τὰ ὀνόματα μερικῶν ποὺ, ἀπὸ τὴν τάξιν τοῦ σχολείου τοὺς καὶ καρενεῖο, ἄλλο τίποτα δὲν ξέρουν] ὑπῆρξαν δυσάρεστοι, τὸς μᾶλλον, ὅς κατεδικάσθησαν [ἀπὸ κάποιο δασκάλικον στόμα θάρπαξε αὐτὴ τὴ φράσις] οἱ ὀλίγοιτοί ἐκεῖνοι οἱ ἀρεσόμενοι εἰς τὴν γλῶσσαν ἀπετράνθρωποις!!! οὐ μόνον ὑπὸ τῆς ὀλομελείας τῶν καθηγητῶν πανεπιστημίου [sic!], ἀλλὰ καὶ ὅλων τῶν ἀσχολουμένων εἰς τὰ γράμματα. Οἱ ὁπαδοὶ ἐδῶ εἶναι ὁ δημοδιδάσκαλος Χ. καὶ ὁ Π., οἱ ὁποῖοι ἀφίουν τὰ κομικὰ μαλλιά [θὰ τοῦ χρειάζονταν αὐτὴ ἡ χαριτολογία, ὑποθέτω, γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸν ὄνομα μαλλιάρους] πρὸς διακρίσιν τῶν ἄλλων καὶ καμιά δεκαριά εἰς Ἀθήνας. Ἀπορῶ δὲ πὺς μοῦ ἔγραψες ὅτι εἶναι ὡραῖον ἄρθρον, ἀπὸ ἔκαμε χειρίστην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς ἐνταῦθα καθηγητικούς κύκλους. Ὡς δὲ μοῦ ἔλεγαν πολλοί, ἐν ᾧ εἶδε νὰ θεραπεύηται [τάχα νᾶναι ἀρρωστης;] ἡ θεὴ γλῶσσα τῶν προγόνων μας, ἐπιδιώκουν μὲ ἀνδεστάτας φράσεις καὶ λέξεις πρωτοτύπου(1) νὰ σχηματίσουν γλῶσσαν δολοφονοῦντες τὴν μητέρα τῶν γλωσσῶν. Ἀπορῶ, ἐπὶ καμὰ μὴν, πὺς μοῦ ἔγραψες ὅτι τὸ ἄρθρον σου ἤρπασεν ἐν ᾧ ἐμὸ χηρῆς νὰ καταρτισθῇ εἰς τὴν ἀθάνατον γλῶσσαν [δάσκαλε, δάσκαλε πὺς φαίνεται παντοῦ!] τῶν φι-

(1) Τὴν ἴδιαν ἀκριβῆς φράσιν ἀκούσθαι ἐδῶ καὶ μὴν ὀδομάδα ἀπὸ στόμα μικροῦ δασκάλου. Ὅταν τὸν προκάλεσα νὰ μοῦ φέρῃ παραδείγματα δὲν ἤξερε τί νὰ πῇ.

λεῖα σου», τῆς ἀποκρίθηκε ἀπομείνα τῆς.

Ὅτε τὴν ζήτησε τῆς Μαριώ, οὔτε τὸ Σκακρέλο λογάριζε ἡ Κούλα τώρα. Ἦταν μεθυμένη μὲ τὸν καινούριον ἐραστὴ κ' ἡ καρδιά τῆς ἤθελε νὰ χαίρεται μονάχη. Σὺν ἐβγῃ ὁ Σκακρέλος, ὅτι θέλη ἂς γίνῃ, ἂς χαλάσῃ ὁ κόσμος. Ἡ Κούλα γινάσκεται πῶς πὺς νὰ μὴ χαλάσῃ τὸ χατήρι τ' Ἀχιλῆα τῆς σὲ τίποτα, ὅπως δὲν τῆς χαλάσῃ κ' ἐκεῖνος σ' ὅτι τοῦ γυρεύει.

Αὐτὲς οἱ μέρες ἦσαν οἱ ὁμορφότερες στὴ ζωὴ τῆς μικρῆς κόρης τοῦ Θώμου Κρηνα. Ὅτι γύρευε καὶ τὸ βρήκε, κ' ἡ καρδιά τῆς ἀλάλαζε κρυφὰ μὲ τὸ ζήλεμα τῆς ἀδελφῆς τῆς. Ὁ Σκαλτογιώργος ἦταν ὁ πρῶτος καὶ ὁ καλλίτερος στὴ λεβεντιά τοῦ καστρου, ἡ φορεσιὰ, ὁ ἀίρας του, τὸ φέρσιμό του τοῦ ἐβλῆε ὅλους, κάτω στὸ βελούχι. Ὅλες οἱ φιλενάδες ἐπιδοκίμαζαν τὸ διάλεγμα κ' ἐβλεπαν μὲ φθόνον τὰ πτολίσματα τῆς Κούλας. Ἐννοεῖται πὺς ἀπ' τὰ πρῶτα τοὺς ρωτήματα ἦταν καὶ γιὰ τὸ σκοπὸ τοῦ νέου φίλου, μὰ γι' αὐτὸν σὰ νὰ μὴ γινάσκονταν πολὺ κ' ἡ ἴδια ἡ Κούλα. Γιὰ τὴν ὥρα δὲν ἐβλεπε ἄλλο ἀπὸ τὴν νίκη τῆς στιγμῆς κ' ἡ δόξα, πὺς κατὰκτησε τὸν πρῶτον, τὸν καλλίτερον, τῆς ἔφτανε. Μὴ τὸ Σκακρέλο ἐβλῆε τὰ δυνατὰ τῆς

λοσόφων μας, ἢν ἀκολουθοῦσι καὶ ἐκμανθάνουσιν οἱ μεγαλείτεροι ἄνδρες τῶν γραμμάτων τῆς Εὐρώπης. Φαίνεται σὲ πρέσβυν ὁ Γ. ποὺ ἔπαθε ἀπὸ τὴν ἀσθέ νειαν τῶν Μαλλιαρῶν καὶ εὐχομαι νὰ ἱατρευθῇ ταχέως [σπολλάτη]. Μακρὰ ἀπὸ τὸν Γ. διότι εἶναι κολλη τικὴ ἀρρώστεια. Ἡ μακρὰ σου συνιστᾷ τὰ ἴδια καὶ ὅλοι ἐδῶ οἱ καλοὶ μας φίλοι καὶ ἀγαπῶντες μας. ο

••

Κάθε σκόλιον μοῦ φαίνεται περιττό. Τὰ πράματα μίλονε μοναχὰ τους. Ὁ ἀγαθὸς πατέρας συμβου λεύει τὸ παιδί του νὰ μ' ἀποφεύγῃ, σὰν οἱ Ὀρθαῖοι τοὺς λεπρούς, γιὰ τὸν ἀπλούστατο λόγο πὼς εἶμαι δημοτικιστής. Βέβαια, τέτοια βαθιστόχαστη σκέψη δὲ θὰ φύτρωνε μοναχὴ τῆς στὸ κεφάλι του. Κάποιοι τρανὸς δάσκαλος θὰ τὴ φύτρωνε. Σκέφτηκα νὰ τοῦ γραψῶ μὰ ἔπειτα εἶπα: τί φελοῦν οἱ γραφές; Ἰσως τὸν ψυχοπονεθῇ κανένας συμπατριώτης του καὶ τοῦ ἐξηγήσῃ πὼς οὔτε νὰ σκοτώσουμε στοχα στήκαμε ποτέ, οὔτε γιὰ δέσιμο εἴμαστε. Μὰ δὲ φταίει αὐτὸς ὁ δύστυχος· φταίει εἰ δασκάλου οἱ συ κοφάντες. Ἀλήθεια, θέλανε σκότωμα αὐτοὶ οἱ δο σκάλοι.

Εaux-Vives, Φλεβάρης 1909.

Ο ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΧΡΟΝΙΑ

Τὸ ἀστεροσκέπασμα
τῆς νύχτης ποὺ προβάλλει
τῆς ἡμέρας δείχνοντας
τὰ χαμένα κάλλη,

τὸ φωτοπερίγραμμα
τοῦ φεγγαριοῦ ποὺ δείχνει
τοῦ χαμένου ἔρωτα
τὰ χαμένα ἴχνη·

μέσα στὰ περφόφυλλα
τοῦ μπάτῃ τὰ παιγνίδια
πδομοφίδες χαϊδέβουνε
καὶ κορμπολεξίδια·

στὸ νυχτοβασίλειον
τοῦ ἀηδοῦ ἢ σφυρίχτρα
ἢ ἀνοιξιόγεννητη
καὶ ἡ νονοπνίχτρα·

ὅλον τὸν καιρὸ νὰ μένῃ εὐχρηστικῆν. Δὲ μπορούσε ποτὲ νὰ κρύψῃ μέσα τῆς κάπια κρυφὴ ταπεινώση, ὅταν γύρευε περίστασι νὰ πάσῃ ἓνα φιλὶ κλεφτὸ ἀπ' τὸν ξάδερφο Καραφωτιά. Καὶ τώρα θριάμβευε καὶ μπρὸς σὲ τοῦτον· δὲν τὸν εἶχε ἀνάγκη πιά, δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀκόμα νὰ τρέμῃ ἀπὸ τὴν ἀδερφή, νὰ αἰσθάνεται ὀληώρα τὴν ὑπεροχὴ τῆς. Ἀπεναντίας ἐκεῖνη τώρα ἀναγνώριζε τὸ νικητὰ τῆς ἀπ' τὴν Κούλα. Ἡ περφόφυλλα τῆς δὲν τὴν ἔφινε νὰ τὴ φα νερώση καὶ λόγια ἐμπαιχτικά εἶχε μοναχὰ γιὰ τὸ νεόφερτο λοχία. Χερνέ μου τὸν πισλιά, σὰ νῆναι παραγκούνικα· τί κρεμάει τὸ ζουνάρι, τὸ σκιά μὰς κάνει; Τὰ μαλλιά τὰ κόβει πόλκα, σὰν τοῦ πα λιοῦ καιροῦ· τὰ μάτια του εἶναι σὰν κυλωρωτιές, τὰ χεῖλια του κρεμασμένα σὰν ἀράπικα, τὸ κορμί του βουτσὶ καὶ τὰ παρόμοια. Βρῆκε ἀκόμα πὼς βάζει καὶ τὸ μουστάκι μὲ καραμπογιὰ καὶ ἀνακάλυψε πὼς τρώει καὶ τὰ νύχια του. Μὰ ἡ Κούλα δὲ σκοτίζεται, δὲν ἀπαντᾷ· ξέρει γιὰ τὸ λείει ἡ ἀδερφή τῆς. Τὴν πραγματικὴ τῆς γνώμη γιὰ τὸν καινούριον ἀγαπητικὸν τὴ δείχνει πὸς κελάρια ὁ λό γος ποὺ τῆς λείει καὶ τῆς ἐκνεύει: «Δὲ θὰ σὲ πάρῃ, κακομοίρα!»

«Ὅσο θὰ σὲ πάρῃ καὶ σὲνα ὁ πιλοχίας σου»,

καὶ τὰ ροδοκάντυλα
τοῦ δειλινοῦ ποὺ ἀνάφτει
σὲ πονώριον βασιλιά
μάγο νεκροθάφτη·

παίρνω ἀπόλα χρόματα,
παίρνω εἰκόνες, τόνους,
καὶ στολίζω ἀκούραστος
περασμένους χρόνους.

ΜΗΤΡΟΣ ΔΕΣΠΟΙΝΗΣ

Ἡ Κοινὴ Γνώμη

ΣΚΟΛΑΣΤΙΚΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ

Φίλε Νουμά,

Ἀναγάλισσα διαβάζοντας στὸ περασμένο σου φύλλο τὸ ἐξοχο «Γράμμα στὴ Μυριέλλα» τοῦ τρα νοῦ μας τοῦ Δασκάλου. Κριτικὴ, φυσικὰ, δὲ θὰ κάνω σ' αὐτὸ τὸ ἀγράμμα· δὲ θὰ σοῦ πῶ πόσο με συγκίνησε ἡ τρυφεράδα τοῦ κ' ἡ ποιότητὴ του, μαζὶ καὶ ἡ ἐπιστήμη του—μὴ λυρικὴ ἐπιστήμη, ἔτσι νὰ τὴν ποῦμε, ὅπως εἶναι· ἀχνεχουμένη πάνου στὶς λου λουδένιες τοῦ τις γραμμές. Ὅπως εἶπε ὁ Παλαμάς, τώρα τελευταῖα μαλιστα σὺ Νουμά, ὁ Ψυχάρης εἶναι ὁ πρῶτος πεζογράφος ποὺ ἀποχτήσανε τὰ νεο ελληνικὰ τὰ γράμματα. Ἀλήθεια τραγὴ ποὺ δε σηκώνει συζήτηση γιὰ ὅσους ξέρουνε νὰ διαβάσουν.

Ὡστόσο κατὶ ἄλλο, καὶ ὄχι τὰ δόναμα πικνί ματά μου, μὲ σπρώξανε νὰ σοῦ γράψω κατὶ ἄλλο ἀνώτερο ἀπὸ τὸ λυρισμὸ τοῦ με συγκίνησε στὸ «Γράμμα στὴ Μυριέλλα», καὶ τοῦτο εἶναι ὁ τελευ ταῖος τοῦ παράγραφος, ἐκεῖ ποῦ με τόσο χάρη, μὰ καὶ μὲ τόσο κρυφὸ παράπονο, βεβαιώνει τὴν καλὴ κόρη πὼς εἶναι Σκολαστικός. «Τώρα πιά δὲ θὰ μοῦ τὰνκρίεστε πὼς εἶμαι σκολαστικός», τῆς λείει. Μὰ στή στιγμὴ χκαρχτηρίζει καὶ τὸ σκολαστικισμὸ τοῦ «ΣΚΟΛΑΣΤΙΚΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΚΑΛΟ». Νά, λοιπόν καὶ ὁ περιφημὸς ὁ σκολαστικισμὸς ποὺ σκανταλίζει τοὺς τάχῃ φιλελεύθερους στὴ γλώσσα, κεινοῦς δηλ. ποὺ τὴν ἀτυλμιά τους ἢ τὴν ἀναμειλιά τους τὴ χκαρχτηρίζουνε γιὰ ριζοσπαστισμὸ—καὶ καμαρώνουνε κούλας γιὰ δαύτους!

Ἐνα ξέρω νὰ σοῦ πῶ, φίλε Νουμά, καὶ σοῦ τὸ λέω νῆτα κτέτα, πὼς δηλ. τότε θὰ πάει τὸ ζή τημα μπροστά, τότε θὰ δώσουμε τὴν πνευματικὴ

λευτερίαν στὸ ἔθνος μας, ὅταν ὅλοι γίνουμε σκολα στικτοί—σκολαστικοὶ γιὰ τὸ καλὸ πάντα, ποὺ λείει καὶ ὁ Ψυχάρης.

Δικός σου
ΑΝΤΡΟΚΛΗΣ

ΣΗΜ. ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ.—Θὰ μὰς δώσει ὁ φίλος ἀνταποκριτὴς τὴν ἀδεια νὰ προστέ σουμε δυὸ λόγια κάτω ἀπὸ τὸ γράμμα του. Ὁ ἀγώνας τοῦ «Νουμά» ἴσια ἴσια γι' αὐτὸ γί νεται καὶ κεῖ τραβάει. Νὰ μὰς φέρει δηλ. ὅλους σιγὰ σιγὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανὸνα γιὰ νὰ νασάνουμε λευτερώτερα καὶ νὰ δουλέψουμε γενναιότερα, γιὰτὶ μοναχὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανὸνα, ποὺ θὰ πεῖ κάτω ἀπὸ τὴ Λογικὴ, ἀπὸ τὴν Ἐπιστήμη, ἀπὸ τὴν Ἀλήθεια καὶ ἀπὸ τὴν Τάξιν χαίρεται ὁ ἀληθινὰ λεύτερος τῇ λευ τεριά του. Σ' ἓνα περασμένο φύλλο τοῦ «Νουμά» (ἀριθ. 326, σελ. 7) σὶ «Παραγρα φάκια» με πόνον γράψαμε δυὸ λόγια γιὰ τὴ γλωσσικὴ ἀναρχία ποὺ παρατηρεῖται ἀκόμα καὶ σὶς στήλες τοῦ Νουμά καὶ εὐκρηδῆ καμε νὰ μποῦμε ὅλοι μας σιγὰ σιγὰ καὶ με ὑποχώρησε (ἴσως τὸ ἐπὶθετο «ἀμοιβαίως» νὰ μὴν ταίριαζε καὶ, ἀφοῦ κατὶ ἄλλο ἐννοοῦσαμε ὅταν τὸ γράψαμε· θέλαμε δηλ. νὰ ποῦμε «ἀβα ρία σὶς ἀδυναμίες μας») κάτω ἀπὸ ἓναν κοινὸ κανόνα, γιὰ ν' ἀρπάξουμε ἀπὸ τοὺς ἀντίθετους καὶ τὸ τελευταῖον ἐπιχείρημα ποῦ χουν καὶ τὸ μεταχειρίζονται ἐναντίον μας. Ὁ Κανὸνας ὑπάρχει· μὰς τὸ ἀπόδειξε ὁ Ψυχάρης θεοφάνερα με τὰ ἔργα του, καὶ μάλιστα με τὸ φρενιδό του καὶ φωτεινὸ τοῦ τὸν Πρόλογο, πὼς ὑπάρχει αὐτὸς ὁ Κανὸνας, καὶ κάτω ἀπ' αὐτὸν τὸν Κανόνα δούλεψε πάντα καὶ θὰ δουλέψει ὅσο θὰ βγαίνει, ὁ Νουμάς—γιὰτὶ μοναχὰ κάτω ἀπὸ τὸν Κανόνα νιώθει τὴν ἀληθινὴν λευτεριά του, ἀδιαφορώντας ἂ μερι κοὶ τὴν τέτια λευτεριά τῇ θαρροῦνε σκλαβιά καὶ στενοκεφαλιά. Ὅ,τι ἄλλο νὰ ποῦμε πε ρισσεύει, καὶ μάλιστα ὕστερ' ἀπὸ τὸ σημερονὸ τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παλαμά, ποὺ παραδεχόμεστε τὶς ιδέες του πέρα πέρα ὅλες, χωρὶς τὴν παρα μικρότερη ἐπιφύλαξη.

συλογιέται ἡ Κούλα μέσα τῆς καὶ γελάει καὶ δὲν κόβει τὴ διάθεσή της. Εἶδες ἐκεῖ, σὰν κ' ἦταν βέ θαιη πὼς θὰ τὴν ἐπαινε ὁ Σκακρέλος, σὰν καὶ τὴ πίστεψε καὶ αὐτὸ ποτὲ μὲ τὰ σωστά της! Ἡ εὐ τυχία τῆς στιγμῆς ἔκαμε τόσο εὐλικρινὴ τὴν Κούλα, ἡ λάμπη τοῦ καινούριου ἔρξτῃ τῆς σὰ νὰ ριξε μιὰν ἀστραπὴν σὰ βέθῃ τῆς ψυχῆς τῆς καὶ στὸν κόσμον γύρω της καὶ τὸν βλέπει ἑστέρα καὶ ἀτύφλωτα καὶ ὁμολογᾷ σκακράτα με τὸν ἐαυτὸ της ποῖό λόγο καὶ σκοπὸ ἔχουν ὅλα αὐτὰ τὰ καμώματα καὶ τὰ μεπερδέματα, τὰ κυνηγήματα καὶ τὰ τρεζί ματα, τὰ γέλια καὶ τὰ δάκρυα, τὰ χκαρχίσματα καὶ τὰ κρυφτούλια. Παιγνίδι καθαρό γιὰ νὰ ξεχνέ ται ἡ πίκρα τῆς ζωῆς, γιὰ νὰ γλυκύνῃ ἡ στερε μάρα τῆς καὶ ἡ σκληράδα. Ὅποιοι μπορεῖ ἄς χαρῇ μόνο περσότερο, ἄς ἀπολάβῃ τὴν ψεύτρα τῇ ζωῇ, τὴν ἄχαρη, τὴν ἀδικη, τὴ μάταιη μαζὶ καὶ ξελο γιάσρα. Κ' ἡ Κούλα βάλθηκε νὰ τὴ χαρῇ μὲ κ' ἦρε τὴν περίστασι. Πιὸς ξέρει αὐριο τί θὰ φέρ' ἡ μέρα! Τυραννικὴν χρόνον ἔλαχε ἀπ' τὴ ζευγενικὰ τοῦ Σκακρέλου, χαίρεται καὶ ἀπολαβεῖν τὴν με τὸ Σκακιστογίωργο. Τούτος οὔτε τὴ ρωτᾷ ποῦ ἦταν σήμερ, οὔτε σκοτίζεται νὰ μάθῃ ποῦ εἶχε πάει ἐχτές καὶ ποῖον ἀπάντησε στὸ δρόμο, οὔτε τοῦ

καίγεται καρφὶ γιὰτὶ ὁ ἕνας ἔρχεται στὴν κούλια, ἡ ὁ ἄλλος κοιτάει σὰ παρὰθῶρά της. Φροντίζει μοναχὰ πὼς νὰ τὴν εὐχρηστίσῃ καλύτερα σὲ ὅ,τι τῆς χρειάζεται. Αὐτὲς τὶς λίγες μέρες, ποὺ τὸν ἔχει, χόρτασε καὶ τὰ γλυκά, τὰ τρίγωνα καὶ τὰ πεπτιτσα. Ἡ τσέπη τῆς εἶναι γιομάτη πάντα ζα χαράτα καὶ ἡ Μαρὶὸ σκυλιάζει ποῦ τὰ βλέπει: «Ὅλο καὶ ματταλάς· δὲ σ' ἀπόστατε τὸ στόμα, δόλια!» Ἡ Κούλα δίνει καὶ σ' αὐτὴ γιὰ νὰ τὴ σκάζει πιότερο. Ὁ Σκακιστογίωργος ἔφερε καὶ γιὰ τὴ Φρόσω μιὰ καινούρια τσίπκα. Ἀπ' τὸ πρῶτ' ὡς τὸ βράδυ ἡ ζωὴ τῆς Κούλας εἶν' ἓνας θρίαμβος μετρο στὰ σὶς ἀδερφίς, καὶ γιὰ τὸν ἐαυτὸ της ἓνα γλυ κοκελάριττο ρυζὶ μέσα σ' ἀροδαφινίς καὶ σὲ σμπε λίνες, κάτω ἀπ' τὸν πῖτ' ἡσυχο καὶ ἀνέφελον ἄερα. Νὰ μὴν περνούσε μοναχὰ ἓνας ἴσκιος γερακιού ὡς ὥρες!

Γιατί, ὅσο περνᾷ οἱ μέρες, ἡ ἄγρια μορφή τοῦ βελτινοῦ λοχία ἀχνίει νῆντυχεῖ τὸ νῦ τῆς Κού λας, Ἡ πράξη τῶν δυὸ ὑπαξιωματικῶν δὲ θεωρεῖ ὅταν μετὰ πρῶτον ἀπ' τὸ δικακτὴ τους. Οὔτε τὴν πειθαρχία πᾶτησαν οὔτε τὸν κανονισμὸ Λίγα γυαλιὰ κομμάτιασαν καὶ ἐνὸς πολίτη ἔπασαν τὰ μούτρα, βιολιτζὴ μάλιστα, παλιόγυρτου. Κι ὁ Σκα

[illegible]